

مشفق پور، محمدرضا، ۱۳۴۳

احکام آموزشی ویژه بانوان (سطح ۲) براساس فتاوی مراجع معظم تقلید دامت برکاتهم / محمدرضا مشفق پور -
قم: مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)، مرکز انتشارات، ۱۳۸۵.
۱۴۴ ص.، نمودار - (مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)؛ ۳۹۴: فقه؛ ۷).

ISBN: 964 - 411 - 223 - 7: ۱۱۰۰۰ ریال.

فهرست نویسی براساس اطلاعات فیبا.

کتابنامه: ص. ۱۴۲-۱۴۴.

۱. زنان - وضع حقوقی و قوانین (فقه). ۲. فقه جعفری - رساله عملیه ۳. فتاوهای شیعه - قرن ۱۴. الف. مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).

مرکز انتشارات. ب. عنوان.

۲۹۷/۲۶

BP ۱۸۹/م ۵ الف ۲۸

۲۲۳۶-۸۴ م

کتابخانه ملی ایران

احکام آموزشی

ویژه بانوان

سطح ۳

بر اساس فتاویٰ مراجع معظم تقلید «است برکاتم»

محمد رضا شفق پور

مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی

۲۹۲

شماره ردیف

فقه ۷-

شماره موضوعی

۱۲۸۴-۸۸

■ احکام آموزشی ویژه بانوان (سطح ۳)

● مؤلف: محمدرضا مشفق‌پور

● ناشر: مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی علیه السلام

● چاپ: ظهور

● نوبت و تاریخ چاپ: اول، بهار ۱۳۸۵

● شمارگان: ۳۰۰۰

● قیمت: ۱۱۰۰ تومان

○ دفتر مرکزی: قم، خیابان شهدا، کوی ممتاز، پلاک ۳۸

تلفن و نمابر: ۷۷۴۲۳۲۶-۲۵۱

○ شعبه تهران: خیابان انقلاب، بین قدس و وصال، فروشگاه مرکز انتشارات مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

تلفن و نمابر: ۶۶۹۷۰۲۱۰-۲۵۱

○ شعبه مؤسسه امام خمینی (ره): قم، بلوار امین، بلوار جمهوری اسلامی، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)

تلفن: ۲۹۳۲۳۲۸-۲۵۱ - داخلی: ۶۲۹

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه	۷
فصل اول- حیض (۹-۱۰۰)	
درس ۱- حیض (۱)	۱۱
۱. مفهوم حیض	۱۱
۲. نشانه‌های خون حیض	۱۲
۳. شرایط خون حیض	۱۳
درس ۲- حیض (۲)	۲۱
۱. شک در خون حیض	۲۱
۲. عادت در حیض	۲۳
۳. استبراء از خون حیض	۲۶
۴. استظهار در حیض	۲۷
۵. انواع حیض	۲۸
درس ۳- مبتدئه	۳۱
۱. مفهوم مبتدئه	۳۱
۲. اقسام مبتدئه	۳۱
۳. وظیفه‌ی مبتدئه	۳۲
درس ۴- مضطربه	۴۱
۱. مفهوم مضطربه	۴۱
۲. اقسام مضطربه	۴۱
۳. وظیفه‌ی مضطربه	۴۱
درس ۵- وقتیه ی عدديه	۴۹
۱. مفهوم وقتیه ی عدديه	۴۹
۲. وظیفه‌ی وقتیه ی عدديه	۴۹
درس ۶- وقتیه	۵۹
۱. مفهوم وقتیه	۵۹
۲. وظیفه‌ی وقتیه	۵۹
درس ۷- عدديه	۶۹
۱. مفهوم عدديه	۶۹
۲. وظیفه‌ی عدديه	۶۹
درس ۸- ناسیه	۷۹
۱. مفهوم ناسیه	۷۹
۲. اقسام ناسیه	۷۹
۳. وظیفه‌ی ناسیه	۷۹

۹۱.....	درس ۹- احکام حیاض
۹۱.....	۱. احکام حرام حیاض
۹۴.....	۲. احکام واجب حیاض
۹۶.....	۳. احکام مکروه حیاض
۹۸.....	۴. احکام مستحب حیاض
۹۹.....	۵. احکام مباح حیاض

فصل دوم - استحاضه (۱۳۲-۱۰۱)

۱۰۳.....	درس ۱۰- استحاضه
۱۰۳.....	۱. مفهوم استحاضه
۱۰۳.....	۲. نشانه‌های خون استحاضه
۱۰۴.....	۳. ضابطه‌ی کلی در تشخیص خون استحاضه
۱۰۵.....	۴. شک در خون استحاضه
۱۰۶.....	۵. اقسام استحاضه
۱۰۶.....	۶. اعتبار در استحاضه
۱۰۹.....	درس ۱۱- استحاضه ی قلیله
۱۰۹.....	۱. مفهوم «استحاضه ی قلیله»
۱۰۹.....	۲. اعمال و وظایف «استحاضه ی قلیله»
۱۱۲.....	۳. تغییر «استحاضه ی قلیله»
۱۱۳.....	۴. چند نکته در ارتباط با «استحاضه ی قلیله»
۱۱۷.....	درس ۱۲- استحاضه ی متوسطه
۱۱۷.....	۱. مفهوم استحاضه ی متوسطه
۱۱۷.....	۲. اعمال و وظایف استحاضه ی متوسطه
۱۲۱.....	۳. تغییر «استحاضه ی متوسطه»
۱۲۲.....	۴. چند نکته در ارتباط با «استحاضه ی متوسطه»
۱۲۵.....	درس ۱۳- استحاضه ی کثیره
۱۲۵.....	۱. مفهوم استحاضه ی کثیره
۱۲۵.....	۲. اعمال و وظایف استحاضه ی کثیره
۱۲۹.....	۳. تغییر «استحاضه ی کثیره»
۱۳۰.....	۴. چند نکته در ارتباط با «استحاضه ی کثیره»

فصل سوم - نفاس (۱۴۲-۱۳۳)

۱۳۵.....	درس ۱۴- نفاس
۱۳۵.....	۱. مفهوم نفاس
۱۳۶.....	۲. شرایط خون نفاس
۱۳۷.....	۳. استبراء از خون نفاس
۱۳۹.....	۴. استظهار در نفاس
۱۴۰.....	۵. وظیفه ی نفاس
۱۴۲.....	۶. احکام نفاس

بسم الله الرحمن الرحيم

● یکی از مسائلی مهم در احکام، شیوهی بیان احکام است. شیوه‌ای که معمولاً در این زمینه به کار می‌رود شیوهی «عمل به اجتهاد» است که در آن، احکام توسط مجتهدان و کارشناسان دینی از مدارک و منابع قطعی آن استنباط و استخراج شده و در اختیار افراد قرار می‌گیرد، لیکن شیوه‌ای که در این کتاب به کار رفته شیوهی «عمل به احتیاط خاص» است، به این ترتیب که آراء و نظریات هشت نفر از مراجع عظام تقلید «دام الله اظلالهم العالیه» مورد توجه و بررسی قرار گرفته و رأیی که جامع همه‌ی آراء و قهراً موافق احتیاط است برگزیده و درج گردیده است.

● حضرات آیات عظامی که نظریات آنها در این کتاب مورد توجه و بررسی قرار گرفته به ترتیب حروف الفبا عبارتند از:

- حضرت آیت الله حاج شیخ محمد تقی بهجت فومنی «دام ظلّه العالی».
 - حضرت آیت الله حاج شیخ جواد تبریزی «دام ظلّه العالی».
 - مقام معظم رهبری حضرت آیت الله حاج سید علی حسینی خامنه‌ای «دام ظلّه العالی».
 - حضرت آیت الله حاج سید علی سیستانی «دام ظلّه العالی».
 - حضرت آیت الله حاج شیخ لطف الله صافی گلپایگانی «دام ظلّه العالی».
 - حضرت آیت الله حاج شیخ محمد فاضل موجدی لنکرانی «دام ظلّه العالی».
 - حضرت آیت الله حاج شیخ ناصر مکارم شیرازی «دام ظلّه العالی».
 - حضرت آیت الله حاج شیخ حسین وحید خراسانی «دام ظلّه العالی».
- گرچه این کتاب به عنوان یک متن درسی و آموزشی تنظیم شده و جنبه‌ی یادگیری آن بیشتر از جنبه‌ی عملی آن مورد توجه بوده است ولی از آن جایی که که نوع فقها و مراجع، عمل به احتیاط را - مطلق باشد یا خاص^۱ - مجزی و مبرئ ذمه (یعنی کافی و رها کننده‌ی ذمه از تکلیف) می‌دانند، از این رو مقلدان مراجع نامبرده‌ی فوق می‌توانند به این کتاب عمل نمایند.

(۱) عمل به احتیاط بر دو قسم است:

۱. عمل به احتیاط مطلق که در آن احوط الاقوال تمام فقها و مجتهدین اعم از زنده و مرده مورد توجه قرار می‌گیرد.
 ۲. عمل به احتیاط خاص که در آن احوط الاقوال تمام یا برخی از فقهای زندهای که عمل به فتاوی آنها مجزی و مبرئ ذمه است مورد توجه قرار می‌گیرد.

- از آنجا که شیوهی حاکم بر این کتاب، شیوهی «عمل به احتیاط» است، از این رو از استعمال واژهی «احتیاط واجب» یا «احتیاط لازم» دوری کرده‌ایم، هم‌چنانچه به کارگیری واژهی «احتیاط مستحب» در این شیوه بی معنا است.
- با توجه به این که در موارد احتیاط واجب می‌توان به فتوای مجتهد دیگر (با رعایت *أَلَاغْلَمُ فَاَلَاغْلَمُ*) عدول کرد در مسایلی که برخی احتیاط واجب کرده و برخی فتوا داده‌اند ملاک را فتوا قرار داده و با تعبیر «گرچه احتیاط آن است» و عبارات مشابه، نشان داده‌ایم که در این مورد برخی قایل به احتیاط واجب شده‌اند.
- در مسایلی که دو یا چند فتوای مخالف وجود دارد فتوای موافق احتیاط را برگزیده‌ایم و چنانچه لازمی عمل به احتیاط، جمع میان فتاوی بوده این کار نیز انجام شده است.
- شیوهی «عمل به احتیاط» به معنای ترک و رها کردن تقلید نیست؛ زیرا اصل «عمل به احتیاط» مسأله‌ای است اجتهدی و تخصصی که افراد غیر متخصص باید در این مسأله همانند سایر مسایل اجتهدی و تخصصی به مجتهد جامع الشرائط مراجعه کنند یعنی در واقع ریشه و اساس اصل «عمل به احتیاط» راه تقلید از مجتهد جامع الشرائط تشکیل می‌دهد.
- در مواردی که جمع میان اقوال و اتخاذ شیوهی احتیاط به گونه‌ای که تمام ابعاد و جوانب مسأله را در برگیرد ممکن نباشد ارجاع به فتاوی مراجع می‌شود (یعنی هر فردی موظف است به مرجع تقلید خود مراجعه کند).
- آنچه در این کتاب (سطح ۳) می‌خوانید مجموعه‌ای قابل توجه از مسایل مورد نیاز مربوط به بانوان در باب دماء ثلاثه (خون‌های سه‌گانه‌ی حیض و استحاضه و نفاس) است که از ۳ فصل و ۱۴ درس تشکیل یافته و در هر درس نیز یک تمرین ۱۲ سؤالی مطرح شده که در مجموع بالغ بر ۱۶۸ سؤال گردیده است. گفتنی است این مسایل به طور گسترده و عمیق‌تر در سطوح بعدی پیگیری خواهد شد آن شاء الله تعالی.
- روشی که در دسته‌بندی و ترتیب این کتاب به کار رفته همان روش حاکم بر دسته‌بندی و ترتیب معمول و رایج کتب فقهی و رساله‌ها است.
- منابع و مأخذ کتاب عبارتند از: رساله‌های فقهی حضرات آیات عظام «دامت برکاتهم» (اعم از عربی و فارسی)، از قبیل رساله‌های توضیح المسائل و پاسخ استفتاءات و مانند آن.
- با امید به این که این سعی و تلاش، خدمتی - هر چند ناچیز - به دانش والای فقه و احکام باشد از خداوند بزرگ عاجزانه خواستارم آن را به لطف و کرمش از این حقیر بپذیرد و ذخیره‌ی سرای آخرتم بگرداند.
- بدون شک پیشنهادها و انتقادات عالمانه و دلسوزانه‌ی ارباب فضل و دانش در روند این حرکت بی‌تأثیر نخواهد بود.

محمدرضا مشفق‌پور

۵ محرم سال ۱۴۲۷

مطابق با ۱۳۸۴/۱۱/۱۵